

РЕПРОДУКТИВНІ ПРАВА ЖІНОК У США: БОРОТЬБА ЗА ВИБІР НА ПРИКЛАДІ NARAL PRO-CHOICE

Авторка: Тамара Марценюк.

NARAL Pro-Choice (National Abortion and Reproductive Rights Action League)¹ – Національна ліга за право на аборт та репродуктивні права – одна з найбільш відомих у США організацій, які підтримують питання вибору для жінок стосовно репродуктивних прав (pro choice), у тому числі й права на аборт. Створена в кінці 1970-х років, NARAL Pro-Choice метою своєї діяльності має роботу на загальнодержавному і локальному рівнях у напрямку захисту і просування репродуктивних прав жінок незалежно від їхнього віку, класового та етнічного походження. Організація займається лобюванням законодавства та інших політичних ініціатив задля збільшення можливостей жінкам отримати доступ до контрацепції, абортативних послуг, догляду за станом вагітності тощо. Протягом передвиборних кампаній у США NARAL Pro-Choice підтримує кандидатів-прихильників ідеї права жінок на вибір стосовно репродуктивної поведінки. Окрім того, організація навчає й мобілізує людей, які розділяють ідею репродуктивних прав.

В електронних архівних даних бібліотеки Гарвардського університету «Arthur and Elizabeth Schlesinger Library on the History of Women in America»² NARAL названо «єдиною національною лобістською організацією, діяльність якої присвячена безпосередньо підтримці доступу до безпечного, легального аборту».

Сабріна Шулман працює в нью-йоркському офісі NARAL Pro-Choice протягом трьох років. Наразі вона обіймає посаду політичного директора організації. Сабріна погодила-

ся відповісти на запитання стосовно діяльності організації в напрямку боротьби за репродуктивні права жінок.

– Якими були історичні передумови започаткування організації, яка підтримує ідею вільного вибору жінками їхньої репродуктивної поведінки?

– Організація NARAL Pro-Choice, яка першопочатково мала назву Національна асоціація зі скасування абортного законодавства (National Association for the Repeal of Abortion Laws), була заснована на Першій національній конференції «Абортне законодавство: модифікація чи скасування?», яка відбулась у лютому 1969 року в Чикаго. У 1973 році в США (штат Техас) відбувся знаковий для проабортного питання судовий випадок «Roe vs. Wade», у результаті якого Верховний суд США скасував суворе антиабортне законодавство. Національна асоціація зі скасування абортного законодавства змінює свій основний напрямок діяльності і, відповідно, назву. Вона стає Національною лігою з питань проабортних прав (National Abortion Rights Action League) і починає активно займатися захистом права жінок на безпечний і легальний аборт.

– У чому полягають основна ідея діяльності організації NARAL Pro-Choice та її роль у забезпеченні прав жінок у США?

– Ми є впливовими лобістами, організаторами і стратегами зі значними успіхами, зокрема, щодо обрання на політичні посади дружніх до нас кандидатів. Використовуючи наших відданих активістів та відносини на високому політичному рівні, ми працюємо над просуванням у політику кандидатів, які підтримують ідею проабортної політики. Будучи ключовою в США групою з підтримки репродуктивних прав, ми є цінним ресурсом для політиків, які шукають підтримки в процесі прийняття певних рішень. Ми займаємося цілою низкою репродуктивних прав (серед

них доступ до абортів, контрацепції та здорової вагітності), аби бути певними того, що всі жінки мають доступ у сфері репродуктивного здоров'я до послуг найвищої якості, яких вони потребують.

– З якими найбільшими викликами ви стикаєтесь у сучасному американському суспільстві, пропагуючи питання вільного вибору жінок стосовно репродуктивної поведінки?

– Один із найбільших сучасних викликів – це добре фінансований та красномовний рух, який протистоїть праву жінок на репродуктивну поведінку. Він показав значні досягнення протягом минулих виборів, зокрема, на федеральному рівні. Хоча вони не відображають основних цінностей більшості американського суспільства, наразі вони займають ключові владні позиції та намагаються використати кожну можливість, щоб перешкодити доступу жінок до абортів та контрацепції. Окрім того, надалі поширена стигма навколо питання абортів, що навіть для наших союзників ускладнює процес висунення цих питань на політичний порядок денний.

– Скільки членів чи волонтерів має ваша організація?

– NARAL Pro-Choice New York має близько 75000 прихильників у межах штату Нью-Йорк.

– Протистояння позицій «за життя» (pro-life) і «за вибір» (pro-choice) є вагомим політичним питанням у США. Чи є у вас політичні сили, лідери, які підтримують позицію «за вибір»? Яким чином ви співпрацюєте з ними і яку діяльність ведете?

– Ми маємо досить сильних союзників у питаннях права вибору для жінок на всіх урядових рівнях у США, зокрема, і в Нью-Йорку, де зосереджена наша робота. На федеральному рівні в нас є два надійні сенатори Чак Шумер (Chuck Schumer) і Кірштен Жілібран (Kirsten Gillibrand). Протягом останніх років ми тісно

співпрацювали з пані сенаторкою Жілібран у боротьбі проти зазіхань на жіночі центри з охорони здоров'я, яка була викликана реформою у сфері охорони здоров'я та бюджетними процесами цього року. Вона була потужною лідеркою з цих питань у сенаті, об'єднавши навколо себе інших жінок-сенаторок.

У Палаті представників більшість представників від Нью-Йорку підтримують ідею права вибору для жінок. На рівнях штату та міста ми досягли значних успіхів у роботі з кандидатам «за право» для жінок із питань прийняття законодавства, що дозволило надати жінкам більше можливостей доступу до термінової контрацепції, до абортних послуг, збільшити фінансування послуг зі сфери репродуктивного здоров'я.

– Якою є сучасна ситуація в США стосовно питання абортів?

– Аборти є легальними в США після рішення у Верховному суді стосовно справи «Roe vs. Wade». Однак від часу прийняття цього рішення 1973 року спостерігаються систематичні спроби зменшити доступ жінок до абортних послуг. Було прийнято сотні законів, які накладають заборони на жінок, як-от обов'язковий період очікування 24–72 години, згода батьків для молодих жінок, вимога подивитися ультразвук перед прийняттям рішення щодо абортів, упереджені консультації, розроблені таким чи-

ном, аби залякати жінок проти абортів, тощо. Протягом останніх місяців Конгрес знову підняв на поверхню боротьбу проти жінок, розглядаючи законодавство, яке виключає аборт із переліку питань для страхування. І найбільш лицемірним є намір скоротити фінансування питань планування сім'ї, що забирає в жінок можливість запобігти незапланованій вагітності.

– Назвіть ваші нещодавні успіхи в питаннях просування права жінок на вибір у США?

– Найсвіжіший наш успіх був якраз у березні 2011 року, коли ми на рівні міста Нью-Йорк прийняли законопроект щодо регулювання так званих кризових центрів з питань вагітності, які є організаціями «проти вибору», замаскованими під центри з послуг у сфері репродуктивного здоров'я. Закон вимагатиме, аби кризові центри з питань вагітності були чесними з жінками стосовно своїх послуг, які вони надають чи не надають.

– Чи можете Ви прокоментувати роль, яку відіграють релігія та церква в США в позиціях «за життя» (pro-life) і «за вибір» (pro-choice)?

– У той час коли церковні представники з позицією «проти вибору» зазвичай отримують найбільше уваги в дискусіях, бракує зваження на той факт, що більшість мешканців США (незалежно від релігійних

переконань) відстоюють позицію «за вибір». Католицька церква як інституція є активним опонентом доступу жінок до закладів та послуг у сфері репродуктивного здоров'я. Але наші дослідження свідчать про те, що 70% католиків у штаті Нью-Йорк підтримують право жінок на аборт. Окрім того, існує тривка мережа церковних представників усіх віровизнань, які працюють у напрямку просування репродуктивних прав у США. Групи на зразок Релігійна коаліція за репродуктивне право (Religious Coalition for Reproductive Choice) об'єднують церковних представників, які підтримують право жінок на вибір.

– Які успішні медіа-кампанії були проведені в США задля пропагування права жінок на вибір?

– Ось приклад однієї з найбільш успішних медіа-кампаній: <http://www.howmuchtime.org>. Ця кампанія була використана в різних контекстах, включно з протидією законодавству, яке б забороняло аборти, а також у виборах.

– Як ви можете оцінити в історичній перспективі найбільші здобутки організації стосовно забезпечення репродуктивних прав американських жінок?

– Я б хотіла відзначити, зокрема, здобутки офісу в Нью-Йорку – NARAL

Pro-Choice New York. Ми зосередили зусилля, щоб розробити для штату Нью-Йорк прогресивний план дій та вплинути на важливі політичні зміни. Основні питання стосуються таких п'яти аспектів:

1. Розширення доступу до термінової контрацепції

Протягом років термінову контрацепцію малорозуміли жінки, які її потребували, такі професіонали у сфері охорони здоров'я, які її надавали. У Нью-Йорку завдяки потужній лобістській кампанії з боку NARAL Pro-Choice New York вдалося переконати мера Майкла Блумберга виділити 3 млн. доларів із міського бюджету і губернатора штату Нью-Йорк виділити 2,6 млн. доларів на освітні кампанії щодо термінової контрацепції.

Окрім того, ми працювали з міською радою Нью-Йорка стосовно прийняття законодавства про зобов'язання аптек у разі відсутності термінової контрацепції офіційно про це повідомляти, зобов'язання міської ради Нью-Йорка співпрацювати з лікарнями, які інформують і надають послуги щодо використання термінової контрацепції для жертв сексуального насильства тощо.

2. Захист здоров'я та безпеки жінок

Після отримання інформації про домагання в закладах охорони здоров'я міста Нью-Йорк організація NARAL Pro-Choice New York звернулася до міської ради з проханням посилити безпеку в клініках. Разом ми розробили закон (прийнятий у 2009 році та підписаний мером Блум-

бергом), який забороняє відмовляти пацієнтам у доступі до послуг щодо репродуктивного здоров'я; фізично перешкоджати чи блокувати вхід пацієнтів до клініки; поводитись у спосіб, що викликає в іншій особі відчуття небезпеки щодо завдання фізичної шкоди; пошкоджувати обладнання клінік репродуктивного здоров'я. Окрім того, законодавство захищає працівників клінік, які надають послуги у сфері репродуктивного здоров'я, від посягання на їхню безпеку та життя.

3. Підтримка права жінок на аборт

Визнаючи потребу оновити абортне законодавство Нью-Йорка й систематизувати законодавчі рамки, описані у випадку «Roe vs. Wade», у 2007 році організація NARAL Pro-Choice New York співпрацювала з тодішнім губернатором Еліотом Спітцером задля розробки Акта з репродуктивного здоров'я. Цей акт є законодавчим документом, який дає змогу систематизувати довготривалу підтримку в Нью-Йорку репродуктивної свободи шляхом гарантування права для жінок контролювати власне репродуктивне здоров'я; гарантування того, що жінка матиме змогу зробити аборт, якщо стан її здоров'я під загрозою; сприйняття проблеми регулювання абортів радше як питання громадського здоров'я і медичної практики, ніж потенційного злочину; гарантування кожній жінці права на використання чи відмову використання контрацепції.

4. Тренування лікарів

Дивно, але тільки незначна кількість лікарів треновані стосовно процедур проведення абортів. Зменшення кількості лікарів, які здійснюють абортні процедури, є небезпечною ознакою, оскільки жінкам у різних частинах США повсякчас

відмовляють у доступі до послуг стосовно їхнього репродуктивного здоров'я. NARAL Pro-Choice New York співпрацювала з мером міста Нью-Йорк Майклом Блумбергом і Нью-Йоркською корпорацією з питань здоров'я та лікарень (найбільшою муніципальною системою у сфері охорони здоров'я країни) задля впровадження тренінгової програми стосовно сучасної абортної практики. У програмі використано 1,5 млн. доларів державних інвестицій у Нью-Йорку; вона сприяла покращенню умов в основних лікарнях міста, підвищенню якості обслуговування та зменшенню часу очікування послуг. Ця програма була дубльована в Нью-Джерсі із залученням 1,6 млн. доларів державного фінансування.

5. Обирання кандидатів, які підтримують ідею репродуктивних прав жінок

Виділяючи репродуктивні права як ключову ідею в кожній передвиборній кампанії, організація NARAL Pro-Choice New York мобілізує виборців, які підтримують право жінок на вибір, голосувати за відповідних кандидатів. На виборах у 2008 та 2010 роках ми обрали понад десяток нових кандидатів, які підтримують ідею права жінок на вибір. У 2010 році ми досягли успіху в тому, що зробили питання репродуктивних прав одним із ключових у боротьбі за політичні посади на рівні штату Нью-Йорк, зокрема, посади губернатора штату, представника сенату та генерального прокурора штату. У кожному політичному змаганні перевагу здобув кандидат, який підтримує право жінок на вибір.

Список посилань

1. <http://nalar.org>
2. <http://oasis.lib.harvard.edu/oasis/deliver/~sch00781>

